

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

3–4 березня 2016 р., м. Київ

Гордійчук П.І. СФОРМОВАНЕ КЛІНІЧНЕ МИСЛЕННЯ – ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОСТІ ЛІКАРЯ-ОНКОХІРУРГА	65
Добрянський Д.В. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЦИНА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»	69
Льченко А.А. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ВИКЛАДАЧА В РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ-ІНТЕРНАМИ	75
Каменщик А.В. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПЕДІАТРІЇ	80
Камишний О.М., Топол І.О., Поліщук Н.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО СКЛАДАННЯ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ «КРОК-1» НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ	85
Касьянова О.М., Посохова І.С. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВМНЗ НА ТЕМАТИЧНОМУ УДОСКОНАЛЕННІ З ПЕДАГОГІКИ	89
Кириченко К.І., Атаман Ю.О., Ярмолич В.І. ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МЕДИКІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	95
Киричок В.А. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВМНЗ	99
Коновальчук Н.А. СПОСОБИ ПОВЫШЕННЯ УЧЕБНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ САМОСТЯТЕЛЬНОЇ РАБОТЫ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ	105
Корда М.М., Бліхар В.Є., Запорожан С.Й., Шульгай А.Г. ДОСВІД РОБОТИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ЛІКАРНІ	111
Краснов В.В. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ В СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ – ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	117
Кудиевский А.В., Головаха М.Л., Шишка И.В. НАСТОЯЩЕЕ И БУДУЩЕЕ СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ В ОЦЕНКЕ ВЫПУСКНИКОВ	122
Кульбашина Я.А., Стеченко О.В. РОЗРОБКА СТАНДАРТИВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА КОМПЕТЕНТІСНИЙ ОСНОВІ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ У ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ	127
Леженко Г.О., Резніченко Ю.Г., Пашкова О.Є., Гиря О.М., Лебединець О.М., Каменщик А.В., Сидорова І.В., Врублевська С.В., Гладун К.В., Окінська О.І. ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ СТУДЕНТАМИ 5 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПЕДІАТРІЇ	135

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ СТУДЕНТАМИ 5 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ПЕДІАТРІЇ

Леженко Г.О., Резніченко Ю.Г., Пашкова О.Є., Гиря О.М., Лебединець О.М., Каменщик А.В., Сидорова І.В., Врублевська С.В., Гладун К.В., Окінська О.І.

Мета: оцінити якість засвоєння студентами 5 курсу медичного факультету матеріалу для самостійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» дисципліни «Госпітальна педіатрія».

Матеріали та методи: Для оцінки якості знань за результатами тестування використовували коефіцієнт засвоєння матеріалу.

Результати та висновки: Використання тестової методики при проведенні підсумкового модульного контролю дозволяє об'єктивно оцінити якість засвоєння матеріалу. Якість засвоєння матеріалу для самостійної підготовки виявляється більш низькою в порівнянні з засвоєнням лекційного та аудиторного матеріалу. Для підвищення якості підготовки з дисципліни «Госпітальна педіатрія» необхідні підвищення мотивації, удосконалення методичних матеріалів для організації самостійної роботи та поглиблений контроль за самостійною роботою студентів.

Ключові слова: госпітальна педіатрія; самостійна робота студентів; якість підготовки.

Вступ Для досягнення належної якості освіти випускників медичних вищих навчальних закладів необхідне забезпечення якості навчання студентів на всіх етапах освітнього процесу [1, 2, 4]. Якість навчання є одним з основних чинників забезпечення якості освіти. Відповідно до теорії навчання, управління якістю процесу навчання забезпечується через управління пізнавальною діяльністю студентів [6, 8]. На будь-якому рівні пізнавальної діяльності потрібне здійснення безпомилкової діяльності майбутнього лікаря. Якість навчання характеризується набутими студентами знаннями, вміннями, практичними навичками, професійною компетентністю, становленням особистості студента як майбутнього лікаря на певних етапах освітнього процесу в медичному вузі [1, 2, 4, 8].

Теоретичні розробки принципів застосування тестування в навчальній діяльності як ефективної педагогічної технології спираються на педагогічний досвід організації навчально-пізнавальної діяльності. Доведено позитивне значення обґрунтованого вико-

ристання об'єктивної тестової методики виявлення і перевірки якості знань і умінь студентів [1, 2, 7, 9].

Одним із шляхів підвищення якості підготовки фахівців є переорієнтація освітнього процесу тільки з трансляції знань і досвіду викладача студенту на одночасне засвоєння студентами навичок самостійного придбання і перетворення новітніх досягнень з медицини. Самостійна робота студентів – це невід'ємний метод навчання в медичному вузі, при якому пізнавальна діяльність перебігає в повній відповідності з індивідуальними потребами, рівнем базової освіти в спеціально створених для цього організаційних умовах. Одночасно постає питання адекватного оцінювання проведеної студентами самостійної роботи [1, 2, 4].

Мета Оцінити якість засвоєння студентами 5 курсу медичного факультету матеріалу для самостійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» дисципліни «Госпітальна педіатрія».

Матеріали та методи Контроль якості засвоєння студентами 5 курсу матеріалу для

самостійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» проводився з оцінкою засвоєнь практичних навичок при безпосередній роботі з пацієнтами у відділеннях лікарні, за результатами рішення ситуаційних задач та тестових завдань при проведенні підсумкового модульного контролю.

Тестові запитання на підсумковому занятті містили як запитання з тем, лекцій, аудиторних практичних занять, так і з тем модулю для самостійного опрацювання. Для оцінки якості засвоєння матеріалу при проведенні тестового контролю використовували коефіцієнт засвоєння, який характеризує ступінь безпомилковості діяльності. Міжнародні стандарти ступеня безпомилкового виконання студентами тестових завдань припускають мінімальне значення коефіцієнту засвоєння = 0,7. У навчально-пізнавальній діяльності це оцінюється як задовільне засвоєння матеріалу. Значення 0,8 відповідає доброму, 0,9–1,0 – відмінному засвоєнню. У процентному співвідношенні задовільне засвоєння відповідає 70–79% правильних відповідей, добре 80–89%, відмінне – від 90% і більше [1, 3, 5, 7].

Для оцінювання якості підготовки студентів за результатами рішення тестових завдань використовували коефіцієнт засвоєння матеріалу як в цілому за темами модулю, так і окремо з урахуванням аудиторної та самостійної роботи.

Результати й обговорення

Педіатрія є однією з важливих клінічних дисциплін, без глибоких знань якої не можливе формування сучасного лікаря. Без набуття глибоких знань та вмінь з педіатрії лікарем будь-якої спеціальності неможливе вирішення клінічних проблем діагностики і профілактики захворювань та лікування пацієнтів. Важливими завданнями психолого-педагогічної підготовки студентів в умовах кредитно-модульної технології навчання є забезпечення якісної освіти, її особистісної орієнтації, формування системного мислення, професійної самосвідомості. Кредитно-модульна система навчання є прикладною стороною Болонського процесу і вимагає від студента постійного самовдосконалення, в зв'язку з чим зростає обсяг самостійної роботи студентів.

На кафедрі госпітальної педіатрії студенти 5 курсу медичного факультету повинні оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи». Навчальний план передбачає лекційний курс, аудиторний курс практичних занять та самостійну позааудиторну роботу студентів. При проведенні практичних занять поглиблена увага приділяється не тільки засвоєнню теоретичного матеріалу з тем модулю, а й формуванню клінічного мислення, етики та деонтології майбутнього лікаря, вмінню працювати в умовах відділення клінічної лікарня з конкретним пацієнтом, оволодінню практичними навичками, вмінню проводити диференційний діагноз та обґрунтовувати лікування. При проведенні занять передбачається час для різних форм контролю знань студентів і засвоєння лекційного матеріалу та тем аудиторних занять, в тому числі тестового контролю.

Оволодіння знаннями та практичними навичками за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» передбачає також інтенсивну самостійну позааудиторну роботу студентів. Для оцінювання виконання самостійної роботи при проведенні підсумкового модульного контролю запитання з самостійних тем включені до ситуаційних задач та тестового контролю одночасно із запитаннями з лекційного курсу та тем, що опрацьовувалися при проведенні аудиторних практичних занять.

В цілому за даними аналізу відповідей на тестові запитання підсумкового модульного контролю задовільне засвоєння матеріалу (значення коефіцієнту засвоєння 0,70–0,79) виявлялося у 30–35 % студентів, добре засвоєння (значення коефіцієнту 0,80–0,89) у 55–60% студентів, відмінне (значення коефіцієнту більше 0,90) у 10–15 % студентів.

Однак при виокремлюванні зі всього масиву тестових завдань запитань з тем аудиторних занять та самостійних тем, виявляється більш низька якість засвоєння тем для самостійної підготовки. Так, за даними відповідей на тестові запитання задовільне засвоєння матеріалу для самостійного опрацювання з тем модулю (значення коефіцієнту засвоєння 0,70–0,79) виявляється у 40–45 %

студентів, добре засвоєння (значення коефіцієнту 0,80–0,89) у 45–50% студентів, відмінне (значення коефіцієнту більше 0,90) у 10–12 % студентів.

При аналізі відповідей на запитання з тем для самостійної підготовки виявляється зменшення відсотку студентів з добрим засвоєнням матеріалу за рахунок зростання відсотку студентів, які засвоїли учбовий матеріал лише задовільно. Одночасно відсоток студентів з відмінним засвоєнням практично не змінюється, що може бути пояснено наявністю високої мотивації до навчання, самоусвідомленості та навичок самоорганізації у студентів, які демонструють найкращі показники при навчанні в медичному вузі.

Більш низька якість засвоєння матеріалу для самостійного опрацювання студентами 5 курсу медичного факультету може свідчити про недостатність самоконтролю, вмінь організації самостійної роботи у частки студентів, що може негативно відобразитись не тільки на засвоєння матеріалу на кафедрі госпітальної педіатрії, а й впливати на якість освіти в цілому та на професійний рівень майбутнього лікаря.

Таким чином, виявлено більш низьку якість засвоєння студентами 5 курсу медичного факультету матеріалу для самостійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» може мати негативні наслідки в майбутній лікарській діяльності і потребує роботи по підвищенню мотивації студентів при організації самостійної роботи, покращенню методичних матеріалів для організації самостійної роботи студентів та поглибленню контролю викладача за самостійною роботою студентів.

Висновки

1. Використання тестової методики при проведенні підсумкового модульного контролю дозволяє об'єктивно оцінити якість засвоєння студентами 5 курсу медичного факультету матеріалу для самостійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи».

2. Якість засвоєння студентами 5 курсу медичного факультету матеріалу для само-

стійної підготовки за темами модулю «Хвороби системи крові та ендокринної системи» виявляється більш низькою в порівнянні з якістю засвоєння лекційного матеріалу та тем, які вивчаються при аудиторній роботі.

3. Для підвищення якості підготовки студентів 5 курсу медичного факультету з дисципліни «Госпітальна педіатрія» необхідні підвищення мотивації при організації позааудиторної роботи, удосконалення методичних матеріалів для організації самостійної роботи студентів та поглиблений контроль за самостійною роботою студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосова К.М. Удосконалення методики проведення підсумкового модульного контролю / К.М. Амосова, Г.В. Мостбауер, С.Ю. Калініна // *Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» 21-22 травня 2015 р., м. Тернопіль.* – С. 24.
2. Булах І.Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Мруга // *Медична освіта.* – 2011. – № 2. – С. 2-22.
3. Гриник Б.С. Тестування як ефективний інструмент вимірювання рівня знань студентів / Б.С. Гриник, О.Г. Пилипів // *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя: Психолого-педагогічні науки.* – 2013. – № 3 – С. 97-103.
4. Деякі питання імплементації Закону України «Про вищу освіту» у діяльність вищих навчальних закладів / Ю.М. Колесник, Ю.М. Нерянов, В.А. Візір, В.О. Туманський, М.О. Авраменко, Ю.Я. Круть // *Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України» 21-22 травня 2015 р., м. Тернопіль.* – С. 57.
5. Неделько Н.Ф. Некоторые психолого-педагогические аспекты оценивания качества усвоения знаний студентов на кафедре судебной медицины / Н.Ф. Неделько, Ю.С. Исаев // *Сибирский медицинский журнал (Иркутск).* – 2015. – № 4. – С. 136-139.
6. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Кур'янд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова, та ін.; За ред. З.Н. Кур'янд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
7. Чельшикова М.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов – М.: Логос, 2002. – 432 с.
8. Augustin M. How to learn effectively in medical school: test yourself, learn actively, and repeat in intervals / M. Augustin // *Yale J Biol Med.* 2014 Jun; 87(2):207-12.
9. Test of knowledge and skills enhances learning / C. Kromann, M. Koefoed, M. Jensen, C. Ringsted // *Ugeskr Laeger.* 2012 Mar 12 ;174(11):716-9.

**QUALITY ASSESSMENT OF THE
MATERIALS FOR SELF-TRAINING
MASTERING THE OF 5TH YEAR
STUDENTS OF THE MEDICAL
FACULTY AT THE DEPARTMENT OF
HOSPITAL PEDIATRICS**

*Lezhenko G.O., Reznichenko Yu.G.,
Pashkova O.E., Hyria O.M., Lebedinets O.M.,
Kamenshchyk A.V., Sydorova I.V.,
Vrublevska S.V., Gladun K.V., Okinska O.I.*

To achieve the adequacy of medical graduates education in university there is necessary to ensure the quality of student learning at all stages of the educational process. At the same time raises the question of adequate assessment of students' independent work.

Purpose of this work was to evaluate the quality of the materials for self-training mastering on the module of "Diseases of the blood and endocrine systems" by discipline of "Hospital Paediatrics".

Based on the results of answers to the tests for evaluation of material mastering quality for the self-training there was used a ratio obtained after considering mastering both the classroom and independent work materials. The quality of the material mastering of self-training by topics from the "Diseases of the blood and endocrine system" module was lower compared to the quality of mastering lectures and the topics taught during the classroom work.

Results and conclusions: Using the test methods during final module control allows evaluating objectively the quality of the materials for self-training mastering in 5th year students of medical faculty at the department of hospital pediatrics.

The quality of the materials for self-training mastering by the module "Diseases of the blood and endocrine systems" is lower compared to the quality of the lecture materials mastering and the classroom work topics.

To improve the quality of mastering the discipline of "Hospital Paediatrics" in 5th year students of medical faculty is necessary to increase motivation in managing the students' independent work due to improving of learning materials for the students individual work and due to more thorough control of students' independent work.

Keywords: hospital pediatrics; students' independent work; the quality of mastering.

**ОЦЕНКА КАЧЕСТВА УСВОЕНИЯ
СТУДЕНТАМИ 5 КУРСА
МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
МАТЕРИАЛА ДЛЯ
САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ
НА КАФЕДРЕ ГОСПИТАЛЬНОЙ
ПЕДИАТРИИ**

*Леженко Г.А., Резниченко Ю.Г.,
Пашкова Е.Е., Гиря Е.М.,
Лебединец А.Н., Каменщик А.В.,
Сидорова И.В., Врублевская С.В.,
Гладун Е.В., Окинская О.И.*

Цель: оценить качество усвоения студентами 5 курса материала для самостоятельной подготовки модуля «Болезни системы крови и эндокринной системы» дисциплины «Госпитальная педиатрия».

Для оценки качества знаний по результатам тестирования использовали коэффициент усвоения материала.

Использование тестовой методики при проведении модульного контроля позволяет объективно оценить качество усвоения материала. Качество усвоения материала для самостоятельной подготовки оказывается более низким по сравнению с усвоением лекционного и аудиторного материала. Для повышения качества подготовки по дисциплине «Госпитальная педиатрия» необходимы повышение мотивации, улучшение методических материалов для организации самостоятельной работы и углубленный контроль за самостоятельной работой студентов.

Ключевые слова: госпитальная педиатрия; самостоятельная работа студентов; качество подготовки.